

הצעה מהפכנית לאיגון היחסים בין המדינה ויודי העולם:

להלן נאומי של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח הכללי על החינוך היהודי בגולה. **אורי אבנרי:** הוויכוח הזה טובל מליקוי יסודי, והוא שבהכרח כל הגורמים מטושטשות ושנויות במחלוקת. עצב המלים "חינוך יהודי" — בין 120 חברי כנסת מסופקני אם יש שנים המייחסים למונח זה משמעות שהנה, אחרי הצהררים נעדרתי משיבת הכנסת, מפני שהלכתי להפגנות שהתקיימו היום בירושלים: הפגנה של סטודנטים של התנועה לביטחון ושלוש, תנועת העולם הזה — כוח חדש ואחרים נגד התנהגות של כמה מחיילינו בעזה, והפגנה נגדית של חסידי הליגה להגנה יהודית שי הפגינו נגד ההפגנה הראשונה. על רקע הדיון הזה אני שואל את עצמי: מי בעצם היודים האמיתיים כאן — אלה או אלה?

אותם המאמינים במצווה "צדק צדק תרי דוף", גם כשהצדק הוא לא זה שאנחנו מבקשים שום מאחרים, כי הצדק שאחרים מבקשים מאתנו; או אותם הקמים עליהם באגרופנים ובקפיציפולדה המוכאים מארצות-הברית — אימפורט חדש למדינת ישראל!

דב מילמן (גחיל): אימפריאליסטים אמריקאיים, פלדה מארצות-הברית. **אורי אבנרי:** אוי מוכרח לבטא כאן חשש, העלול להיות נבואה. אחרי הנסיון של היום, אני חושש בפני הסלמה של שיטות המאבק הפנימי, שיביאו אלינו פאשיסטים אמריקאיים — אמריקאים יהודים, אבל אמריקאים — ויביאו לארץ שטות שטע היום לא ראינו אותן.

עד היום לא ראיתי בארץ אנשים הבאים להפגנה כשבכיסיהם אגרופנים וקפיציפולדה. זהו אימפריט. אני מקווה שדווקא אתם, היושבים על-ספסלי חרות, שאולי יש לכם השפעה עליהם, תשתמשו בהשפעה זו כדי להבהיר להם שכאן זה לא נרוק לין ולא הארלס, שבארץ הזאת לא נסבול שיטות כאלה, ואם יהיו מכות — הם יקבלו את המכות. **מרדכי סורקיס:** אני הייתי שם, נאמתי שם, שלחתי אותם לגור בעזה.

ואני שואל: האם היהדות של מחר...

דב מילמן (ג): אני מיעץ לך לא להתבייש ב"מוסר היהודי". **אורי אבנרי:** אני הרי אומר ב"דיק את ההיפך, אם תשמע בסבלנות מה שאני אומר, אולי אפילו תסכים לדעתי במיקרה זה.

אני אומר: המוסר היהודי פושט צורה ולובש צורה, ומשתנה במרוצת הדורות. הוא מתאים את עצמו, כי כושר הסתגלות מפליא, למושגי המוסר המשתנים של כל האנושות.

ולא תמיד אנחנו בשורה האחרונה. לעיתים קרובות היהודים היו בשורה הראשונה של שוחררי המוסר. כך זה היה ברוב התקופות.

דב מילמן: או להיפך, שהאנושות מסתגלת למושגי המוסר היהודי. **אורי אבנרי:** אנחנו הרי מסכימים. אז למה להתוכח?

אני רוצה לשאול: האם המוסר היהודי — ואני שם את הדגש "היהודי" — הולך אחורה, בכיון שחושב עליו חברה-הכנסת קלמן כהנא, אחרת, או שהוא הולך קדימה?

טובה פנהרררי: השאלה היא: מה זה קדימה? מה ומה זה אחרת. **שדמה יעקב גרוס:** השאלה היא: לאן מגי עים אם צועדים קדימה, מה התוצאות.

אורי אבנרי: שתי השאלות סבבות, אשתדל לענות עליהן.

כשאני אומר קדימה, אני כמתכוון לתרומה יהודית מיוחדת לפתרון בעיות כלל-עולמיות: למען זכויות העמים, למען

אנשי הליגה בקטטה עם מפגיני השלום *

אני מאמין שהיהדות, המוסר היהודי וה"ערכים היהודיים, שעליהם התחנכנו, לא זה בלבד שלא יאבדו מן העולם, כי אם להיפך, ימשיכו לצעוד בראש המצעד האנושי. אני מאמין שכל אותם אנשים שחבריה-הכנסת ידלוק, כנראה, רואה בהם סוטים מהדרך היהודית, כאילו הם מביאים לאיבדנו של העם היהודי — אני מאמין שהם העם היהודי של מחר.

ההסתדרות הציונית — אנאכרוניזם

כבוד היושב-ראש, אני רוצה לסיים בהצעה מעשית. לא אכנס עכשיו לוויכוח על הציונות. אני חושב שההסתדרות הציונית כגוף וכמכשיר אבד עליה הכלח. היא אנכרוניזם, אין לה אחיזה לא בישראל ולא בפזורה היהודית. אין לה אחיזה באלמנטים הטובים בעולם היהודי. היא הופעה שולית בעולם היהודי.

שר לעניינים יהודיים

אני שותף לדעותיו של דויד בן-גוריון על הציונות כלל ועיקר, אבל כאשר הוא אומר שההסתדרות הציונית היתה פיגום להקמת המדינה, ועם הקמת המדינה היו צריכים לפרקה, אני מסכים איתו. **יצחק רפאלי:** הוא כבר איננו אומר זאת. **אורי אבנרי:** הוא איננו אומר ההיפך. אני מרשה לעצמי לחשוב שהוא אמר אז דבר נכון.

למען סולידריות יהודית

מהו הפתרון המעשי לשאלה? קודם כל, נגדיר את השאלה. אנו חיים במדינת ישראל, וכולנו, או כמעט כולנו, מכירים בסולידריות היהודית. כולנו, או כמעט כולנו, מכירים בכך שיש למדינת ישראל חובות מסויימים, ושיש לה משימות מיוחדות, ביחסים שלה עם הפזורה היהודית. השאלה היא, מי יבצע משימות אלו?

ואני אומר: משימות אלו אין להשאיר בידי ההסתדרות הציונית, שהיא גוף פיקטיבי. היא ממלאת פונקציות של המדינה, בכסף של המדינה. ואין זה חשוב אם הכסף בא מארצות-הברית, הוא בא בשביל מדינת ישראל. **מזמן דרשתי שיהיה במדינה שר לענייני המזרח התיכון. ואני סבור שצריך להיות שר לענייני הפזורה היהודית.**

צריך להיות משרד לענייני הפזורה היהודית, שירכז בידיו את כל התפקידים של המדינה כלפי הפזורה היהודית, כולל הנושא שאנו דנים בו היום. צריך להיות שר בממשלה, שיהיה אחראי לייחסינו עם הפזורה, ולתפקידינו בפזורה. בשגרירויות ישראל צריכים להיות נספחים לפזורה היהודית, שיהיו כפופים לשר זה. **את כל התפקידים האלה יש להוציא מידי ההסתדרות הציונית, שאינה אחראית בפני איש, שאינה כפופה לשום ביקורת דמוקרטית. צריך להעבירם לידי שר במדינת ישראל, שי יהיה כפוף לביקורת הדמוקרטית של אזרחי ישראל וכנסת ישראל.**

או תהיה כתובת לקול בכי התחנונים שאנו שומעים מדי פעם, לשאלה החוזרת מרוב הפעולה שלנו בפזורה אינה יעילה. יהיה את מי להאשים בכך, יהיה מי שיעמוד בפני ביקורת, יהיה מי שיתן את הדיון.

שהיון הגזעים. למען כינון מיטטר סוציאלי צודק, למען השלום, למען הרבה נטרות אחרות שהנוער הטוב בעולם נאבק להגשמתן. **יהודים רבים נמצאים בראש המאבק הזה.** אתם, או כמה מכם, אומרים שהיהודים האלה הם בוגדים ביהדות, מכיון שלא הצטרפו לליגה להגנה יהודית. להיפך, הם צועדים בראש מתנה-השלום בארצות-הברית, בראש הלווחמים לצדק סוציאלי בכל ארצות המערב, ואני חושב שגם בארצות הקומוניזם.

ברית עם כוחות השחרור

נסים אליעזר: את מי הם מייצגים? **אורי אבנרי:** על זה בדיק הוויכוח: האם אלה מייצגים את היהדות, את המוסר היהודי ואת "צדק צדק תדרוף", או האם הם בוגדים בעם הי יהודי?

האם היהודים האמיתיים הם אותם הנותנים יד ליסודות הריאקציה השחורה בארצות-הברית, כפי שעושה הליגה להגנה יהודית, שהם בני ברית הכוחות השחורים ביותר, ודרך אנב גם האנטי-שמיים, בארצות-הברית? האם אלה או אלה מייצגים את המוסר היהודי?

נסים אליעזר: האם יש רק זה או זה? ה"רוב איננו באמצע?" **אורי אבנרי:** יש גוונים וגוונים-גוונים לאין ספור. אך ברצוני לומר שמי שמעמיד את הברירה — ולא אני מעמיד אותה, אתם, החברים הדתיים בבית הזה, מעמידים את הברירה הזאת — אתם טוענים שאנשים כמו נועם חומסקי והנרי מרקוזה, אנשים הנערצים עלייך מחנה הקדימה והשלום בעולם — כאילו בוגדים עלייך כך ביהדות ובמוסר היהודי.

אנחנו אומרים: לא, הם היהודים האמיתיים והם הממשיכים של המוסר היהודי. וחינוך יהודי שית' עמך מכן יביא לאובדן ערכים יהודיים.

בעד אופטימיזם יהודי

כבוד היושב-ראש, בניגוד לחברה-הכנסת אהרון ילדין, שדיבר בשם הפסימיזם היהודי, אני דוקא מדבר בשם ה"אופטימיזם היהודי".

נועם חומסקי, פילולוג בעל שם עולמי, חבר-קבוצת לשעבר, כיום פרופסור בבוסטון. הנרי מרקוזה, יליד גר' מניה, כיום פילוסוף אמריקאי.

אורי אבנרי: כל זמן שאתה צועק, ולא משתמשים באגרופנים, אני מוכן לסבול את זה. אבל כבוד היושב-ראש, אני אומר את הדברים בקשר לנושא שדנים בו. מהו החינוך היהודי, מהי היהדות? **מי נושא את המוסר היהודי: אותם האומריים "צדק צדק תדרוף", או אותם האומריים: "אנחנו ואפסנו עוד?"**

גם אלה וגם אלה טוענים בשם היהדות. וברור לגמרי שהחינוך המטפה את אלה שונה מהחינוך היוצר את ההם. אלה הן שתי מערכות-ערכים שונות, שני אידיאלים חינוריים כיים שונים, שני סוגי-נוער שונים.

לא לרצוח — את מי?

הנואם שקדם לי, חבר הכנסת הרב קלמן כהנא (פא"י), אומר שהוא כופר ביהדות חילונית. אבל זוהי היהדות שישנה. זה הרוב המכריע של היהדות, בכל רחבי הפזורה היהודית. ובלו להתווכח על דעותיו של הרב קלמן כהנא, עובדה היא שהרב קלמן כהנא נמצא כיום במיעוט קטן מאד בעולם היהודי.

ובכן היהדות מהי? האם היהדות זהו פולחן של שבת, עם מיצוות מלפני שלושת אלפים שנה, שנבעו מהמציאות שלפני שלושת אלפים שנה ומהמוסר שלפני שלושת אלפים שנה, או שהיא ...

יגארא ארון: המצווה "לא תרצח" היא עתיקת יומין, והיא בכל זאת יפה מאד. **אורי אבנרי:** אינני פוסל את המיצווה "לא תרצח", כבוד שר החינוך, בתנאי שה"לא תרצח" מכוון כלפי הכל, שהיא מיצווה כלל-אנושית ואו-ניברסלית, ולא מיצווה שאומרת רק לרצוח יהודים. ויש ויכוח גדול מאד בין המדענים, מה היתה מש' מעות המיצווה כשהיא נולדה, לאור המיצווה להרוג את כל יושבי כנען, נשים וקנים וטף.

המוסר היהודי התפתח מאז. המוסר היהודי לא שקט על שמריו. כמשך שלושת אלפים שנה, התפתחה היהדות, פשטה צורה ולבשה צורה; המיצוות שינו את תוכנן. על כך יש ספרות גדולה מאד.